

การประเมินผลโรงเรียนในสหรัฐอเมริกา

การประเมินผลโรงเรียนในสหรัฐอเมริกาสมัยก่อน พิจารณาจากจำนวนนักเรียนที่สอบไล่ได้ ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมที่จะเป็นมาตรฐานในการประเมินผล ต่อมาผู้บริหารโรงเรียนได้สนใจทางด้านวิชาการ ในระยะหลังความสนใจได้แผ่กว้างออกไป เช่น สนใจความยาวของปีการศึกษา จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ในแต่ละวิชา การสอนและประสิทธิภาพของครู ขนาดและขอบเขตของห้องสมุดและอุปกรณ์ ฯลฯ

สมาคมทางการศึกษาของวิทยาลัยและโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา 3 สมาคม ได้แก่ สมาคมทางการศึกษาของวิทยาลัย และ โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งรัฐนิวอิงแลนด์ (New England Association of Colleges and Secondary School) สมาคมทางการศึกษาของวิทยาลัย และโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐส่วนกลางและแมรี่แลนด์ (The Association of Colleges and Secondary School of Middle States and Maryland) และสมาคมทางการศึกษาของวิทยาลัยและโรงเรียนแห่งภาคเหนือ (The North Central Association of Schools and Colleges) สมาคมทั้ง 3 นี้ มีความเห็นตรงกันว่าควรเชื่อถือครูจากที่ต่าง ๆ มาร่วมมือในการวางมาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนั้นในปี พ.ศ. 2476 จึงได้มีการจัดตั้ง การทำการศึกษาร่วมกันในการวางมาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา¹ ผู้ที่นำทำการศึกษาร่วมกันครั้งนี้เป็นตัวแทนของสมาคม 6 สมาคมจากภาคต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกาได้

---

¹Cooperative Study of Secondary School Standards, Evaluative Criteria Washington 6 D.C., Cooperative Study of Secondary School Standards, 1951.

1
แก

1. สมาคมทางการศึกษาแห่งรัฐนิวอิงแลนด์ (New England Association)
2. สมาคมทางการศึกษาแห่งรัฐส่วนกลาง (Middle States Association)
3. สมาคมทางการศึกษาแห่งภาคใต้ (Southern Association)
4. สมาคมทางการศึกษาแห่งศูนย์กลางภาคเหนือ (North Central Association)
5. สมาคมทางการศึกษาแห่งภาคตะวันตกเฉียงเหนือ (Northwest Association)
6. สมาคมทางการศึกษาแห่งภาคตะวันตก (Western Association)

วัตถุประสงค์ในการศึกษาร่วมกันครั้งนี้ มีดังนี้ คือ

1. เพื่อที่จะตัดสินใจลักษณะของ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ดี
2. เพื่อที่จะหาทางปฏิบัติและหาวิธีการวัดผลประสิทธิภาพของ โรงเรียน
3. เพื่อที่จะหาวิธีการและขอบข่าย ในการพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้น
4. เพื่อเป็นทางให้สมาคมการศึกษาของภาคช่วยเราให้โรงเรียนเจริญ

ในการศึกษาร่วมกันครั้งนี้ได้วางแผนการประเมินผลโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่อไปนี้

11 คือ

เกษตรกรรม (Agriculture)

ศิลปะ (Art)

ภาษาอังกฤษ (English)

ภาษาต่างประเทศ (Foreign Language)

สุขภาพและสวัสดิศึกษา (Health and Safety)

เกษตรเศรษฐศาสตร์ (Home Economics)

อุตสาหกรรมศิลป์ (Industrial Arts)

โปรแกรมร่วมทางการศึกษาด้านอาชีพสายอุตสาหกรรม (Industrial Vocational Educational Core Program)

คณิตศาสตร์ (Mathematics)

ดนตรี (Music)

พลศึกษาสำหรับเด็กชาย (Physical Education for Boys)

พลศึกษาสำหรับเด็กหญิง (Physical Education for Girls)

วิทยาศาสตร์ (Science)

สังคมศึกษา (Social Studies)

ความก้าวหน้าของการศึกษา (Progress of Study)

โปรแกรมการจัดกิจกรรมนักเรียน (Pupil Activity Program)

การห้องสมุด (Library Service)

การแนะแนวในโรงเรียน (Guidance Service)

อาคารสถานที่โรงเรียน (School Plant)

คณะครูและการบริหาร (School Staff and Administration)

ต่อมาได้มีการปรับปรุงและศึกษาเพิ่มเติมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น ในเกณฑ์ประเมินผล ปี พ.ศ. 2493 (Evaluative Criteria 1950) ให้นำสถิติต่าง ๆ และกราฟช่วยในการสรุปข้อมูล

ในการวางแผนงานประเมินผลนี้ ผู้ที่มาทำการศึกษาร่วมกันเห็นว่าโปรแกรมการศึกษา (Educational Program) เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น ในการประเมินลักษณะโปรแกรมการศึกษา จะประเมินในด้านต่อไปนี้คือ

1. การจัดวิชา (Organization) วิชาที่จัดครอบคลุมเนื้อหาวิชาตามวัตถุประสงค์ ช่วยในการพัฒนาหลักสูตร และมีความต่อเนื่องในการจัดอย่างไร
2. การสอนหรือการอธิบาย (Nature of offering) มีการอธิบายอย่าง มีลักษณะและเหมาะสมเพียงใด การสอนวิชาต่าง ๆ ช่วยให้นักเรียนรับฝึกชอบ และเป็นผู้นำหรือไม่
3. เครื่องอำนวยความสะดวก (Physical facilities) หมายถึงสภาพของห้องเรียน วัสดุ และเครื่องโสตทัศนศึกษา

4. การเขียนการสอน แบ่งพิจารณาเป็น 4 ด้าน คือ
  - 4.1 ครูผู้สอน (Instruction Staff) รวมถึงการเตรียมการสอน
พื้นฐานความรู้ของครู
  - 4.2 กิจกรรมการสอน (Instruction Activities)
  - 4.3 อุปกรณ์การสอน (Instruction Material)
  - 4.4 วิธีการประเมินผล (Method of Evaluation)
5. นักเรียนได้รับผลอะไรบ้างจากการเรียนในโปรแกรม (Outcomes)
6. ลักษณะพิเศษของโปรแกรมในแต่ละด้าน (Special Characteristics)

แต่ละหัวข้อเหล่านี้จะมีข้อบ่งชี้ซึ่งมีความบอกลักษณะต่าง ๆ ที่ควรจัดสำหรับให้
สำรวจใส่เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ ให้ตรงกับลักษณะที่เป็นจริง (Checklist) สัญลักษณ์
ต่าง ๆ มีความหมายดังนี้

- ✓✓ หมายถึง การจัดสภาพการณ์เป็นที่น่าพอใจมาก
- ✓ หมายถึง การจัดสภาพการณ์เป็นที่น่าพอใจ
- X หมายถึง การจัดสภาพการณ์ไม่จัดหรือมีข้อบกพร่อง
- ๕ หมายถึง สภาพที่ไม่ได้จัดแต่เป็นสิ่งที่ต้องการใหม่
- ๓ หมายถึง สภาพที่ไม่ได้จัด และไม่ต้องการ

จากหลักฐานที่เป็นสัญลักษณ์ในแต่ละหัวข้อเหล่านี้ จะเป็นพื้นฐานของการประเมินผล
การประเมินผลจะสรุปออกมาในรูปแบบ มาตรฐาน 5 ลักษณะ ดังนี้ คือ

- ดีเลิศ : หมายถึงการจัดโรงเรียนหรือสภาพการณ์ที่ปรากฏในโรงเรียนเป็นที่น่า
พอใจมากและทำงานได้ผลดีเลิศ ให้คะแนน 5 แต้ม
- ดีมาก : หมายถึงการจัดโรงเรียนหรือสภาพการณ์ที่ปรากฏในโรงเรียนเป็นที่น่า
พอใจ และทำหน้าที่ได้อย่างดี ให้คะแนน 4 แต้ม

- ค : หมายถึงการจัดโรงเรียนหรือสหภาพการฉันทปรางค์ในโรงเรียนปานกลางแล้ว
ทำหน้าที่ได้อย่างดี ให้คะแนน 3 แต้ม
- พอใช้ : หมายถึงการจัดโรงเรียนหรือสหภาพการฉันทปรางค์ในโรงเรียน ปานกลาง
แต่ทำหน้าที่ได้ไม่เป็นที่น่าพอใจ ให้คะแนน 2 แต้ม
- ไม่พอใช้ : หมายถึงการจัดโรงเรียนหรือสหภาพการฉันทปรางค์ในโรงเรียนมีขอบเขตจำกัด
และทำหน้าที่ได้ไม่เป็นที่น่าพอใจ ให้คะแนน 1 แต้ม
- ข : หมายถึงสหภาพการฉันทปรางค์ที่ไม่ได้จัดขึ้น แต่เป็นสหภาพการฉันทปรางค์ที่ต้องการในจัด
- ง : หมายถึงสหภาพการฉันทปรางค์ที่ไม่ได้จัดขึ้น และไม่ต้องการให้จัดขึ้นในโรงเรียน

หน่วยการประเมินนี้ไปคำนวณรวมค่าเฉลี่ยของลักษณะแต่ละ เรื่องและ เสนอผลในรูปของ
กราฟ เพื่อให้มองเห็นชัดเจน

เกณฑ์ประเมินผลฉบับนี้ พ.ศ. 2493 (Evaluative Criteria 1950) เป็นที่นิยมใช้
แพร่หลายมากในสหรัฐอเมริกา และจากการใช้เกณฑ์ประเมินผลฉบับนี้ ทำให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ใน
การเยี่ยมโรงเรียน และรับรางวัลวิทยฐานะของโรงเรียนได้รัดกุมยิ่งขึ้น สมาคมการศึกษาที่รับผิดชอบ
ฉบับในด้านนี้ได้นำความบกพร่องที่พบมาแก้ไขและปรับปรุงจึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์ในปี
พ.ศ. 2503

การประเมินผลโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทย

ในปี พุทธศักราช 2507 กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มดำเนินการจัดทำแบบประเมิน
มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา¹ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะประมวลข้อเท็จจริงและปัญหาต่าง ๆ

¹ศึกษาธิการ กระทรวง แบบประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา

สำหรับจัดทำแบบประเมินมาตรฐานโรงเรียนมาตรฐานวิชาชีพเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงโรงเรียน
 ประถมศึกษาให้เข้าขั้นมาตรฐาน ก่อนที่จะนำแบบประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาไปใช้
 ในปี พ.ศ. 2511 กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาขึ้นและ
 ได้พิมพ์แจกจ่ายไปยังโรงเรียนประถมศึกษาทั่วราชอาณาจักร แล้วจึงได้นำแบบประเมินมาตรฐาน
 ของโรงเรียนประถมศึกษาไปประเมิน เพื่อตรวจสอบดูว่าโรงเรียนประถมศึกษาแต่ละแห่งมีลักษณะ
 และสภาพตามที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน หรือไม่เพียงไร ผลที่ได้จากการประเมินนี้อาจนำมา
 ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงเพิ่มเติม และแก้ไขการจัดการศึกษาให้ดีขึ้น

แบบประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 4 หมวด คือ หมวดอาคาร
 สถานที่ อุปกรณ์ หมวดการบริหารโรงเรียน หมวดการเรียนการสอน และหมวดการจัดบริการ
 และร่วมมือกับชุมชน แต่ละหมวดมีข้อบ่งชี้ซึ่งมีข้อความบอกลักษณะของคุณภาพที่พึงปรารถนา และมี
 เกณฑ์ประเมินซึ่งแยกออกเป็นหลายระดับตั้งแต่ต่ำสุดจนถึงสูงสุด ข้อความบางข้อจะบอกไว้อย่างชัด
 เจนและมีสิ่งที่พิจารณาเพียงอย่างเดียว และบางข้อจะบอกคลุมเครือหาไว้กว้าง ๆ ก็พิจารณา
 โดยส่วนรวมทั้งหมด เพื่อให้ได้เห็นสภาวะเด่นชัดขึ้น การให้คะแนนเป็นไปตามอันดับคุณภาพ เริ่มจาก
 ลักษณะต่ำสุดไปหาลักษณะสูงสุดดังนี้

- x หมายถึง ลักษณะที่ต่างจากธรรมดา ไม่เข้าลักษณะที่ประเมินได้
- o หมายถึง ไม่มี ไม่ปรากฏ ไม่ไต่ทำ
- 1 หมายถึง มี ปรากฏ หรือทำอยู่ในขั้นต่ำสุด หรือน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง สภาพหรือการปฏิบัติงานที่มีบ้าง แต่ยังไม่ดี ไม่เพียงพอ ค่อนข้างน้อย
 ค่อนข้างต่ำ
- 3 หมายถึง สภาพหรือการปฏิบัติงานที่อยู่ในระดับปานกลาง เพียงพอ พอใช้ได้
- 4 หมายถึง สภาพหรือการปฏิบัติงานที่ดี สูงกว่าปานกลาง
- 5 หมายถึง สภาพหรือการปฏิบัติงานที่มีมาก ดีมาก สมบูรณ์ และได้ผลดีที่สุด

จากการศึกษาการประเมินผลโรงเรียนดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยในการ
 สร้างเกณฑ์ประเมินผลในแง่การกำหนดลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะที่ดีของโรงเรียน เกณฑ์ประเมิน

คุณภาพของ โรงเรียนมัธยมศึกษานี้จะเป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงลักษณะที่ยังบกพร่องอยู่ และสำหรับรับรองวิทยฐานะของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพราะปัจจุบันยังไม่มีเกณฑ์ประเมินผลสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาใช้ในประเทศไทยเลย